

УДК 004.8-049.7:316.614:004:33.021-021.272(045)

Тетяна Щербан

Мукачівський державний університет

ORCID ID 0000-0002-3702-8029

DOI 10.24139/2312-5993/2022.05/269-280

ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В ПРОЦЕСІ ЦИФРОВОЇ СОЦІАЛІЗАЦІЇ: ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ВПЛИВУ НА МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ, МЕНЕДЖЕРІВ, МЕДИКІВ

У статті висвітлюються особливості впливу штучного інтелекту на процес цифрової соціалізації майбутніх фахівців соціономічного профілю — педагогів, менеджерів і медиків. Акцентовано увагу на трансформаційній ролі ШІ у професійній підготовці в умовах цифровізації вищої освіти. Метою дослідження є порівняльний аналіз впливу ШІ на цифрову соціалізацію представників різних професійних напрямів, зокрема в освітній, управлінській та медичній сферах.

У дослідженні проаналізовано, яким чином інтеграція інтелектуальних технологій не лише змінює освітній процес, а й впливає на становлення цифрової ідентичності, розвиток емоційного інтелекту, комунікативної компетентності та навичок самопрезентації студентів. Увага зосереджена на спільних рисах впливу ШІ (індивідуалізація навчання, формування цифрових компетентностей) та відмінностях, зумовлених характером професійної діяльності.

Результати порівняльного аналізу свідчать, що для майбутніх учителів штучний інтелект виконує функцію інтелектуального помічника, який підтримує створення якісного освітнього контенту, сприяє збереженню емоційного контакту з учнями й розвитку цифрової педагогіки. У підготовці менеджерів ШІ відіграє провідну роль в аналітичній і прогностичній роботі, посилюючи потребу у критичному мисленні, стратегічному підході та управлінській гнучкості. У свою чергу, медична сфера використовує ШІ переважно для діагностичних і клінічних рішень, де важливими залишаються етична свідомість, точність мислення та висока професійна відповідальність.

Зроблено висновок, що штучний інтелект, будучи ключовим інструментом цифрової трансформації, формує нові підходи до соціалізації майбутніх фахівців у цифровому середовищі. Водночас зберігається потреба в гуманістичних орієнтирах — емпатії, етичній взаємодії та живому спілкуванні, які забезпечують баланс між технологічною ефективністю та соціальною відповідальністю в сучасній професійній підготовці.

Ключові слова: штучний інтелект, цифрова соціалізація, соціономічні професії, професійна підготовка, індивідуалізація навчання, цифрові компетентності, педагогіка, менеджмент, медицина, емоційний інтелект, цифрова ідентичність.

Постановка проблеми. Сучасні технології, зокрема штучний інтелект (ШІ), мають значний вплив на всі сфери людської діяльності, в тому числі й на процеси професійного розвитку. У контексті цифрової соціалізації, що означає інтеграцію особистості в цифрові професійні

спільноти та платформи, ШІ виступає як потужний інструмент для розвитку професійних та соціальних компетентностей. Зміна форм комунікації, поява віртуальних освітніх спільнот, адаптивних навчальних систем і цифрових аватарів сприяє розвитку специфічних навичок і формування ідентичності у цифровому середовищі. Для студентів, які готуються до професій у сферах, де міжособистісна взаємодія має першочергове значення (освіта, менеджмент, медицина), цифрова соціалізація під впливом ШІ стає особливо важливою. Таким чином, актуальність дослідження обумовлена необхідністю розуміння того, як штучний інтелект може бути використаний в процесі навчання майбутніх фахівців соціономічних професій, зокрема, у підготовці учителів початкових класів та менеджерів, медиків для формування цифрових компетентностей та адаптації до змінюваних умов професійної діяльності. Результати дослідження дозволять розробити диференційовані підходи до підготовки фахівців із врахуванням не лише цифрових, а й соціальних компетентностей.

Аналіз актуальних досліджень. Останні дослідження показують, що використання штучного інтелекту в освітньому процесі має великі перспективи, зокрема для формування професійних компетентностей у майбутніх фахівців соціономічних професій. У публікаціях, присвячених ШІ в освіті, відзначається зростання інтересу до інтеграції таких технологій для розвитку когнітивних навичок, підвищення ефективності навчання та підтримки процесів професійної соціалізації.

У наукових джерелах простежується зростання інтересу до ролі ШІ в освіті, особливо в контексті цифрових компетентностей і взаємодії людини з інтелектуальними системами. А саме.

Г. Крижановська підкреслює, що цифрове освітнє середовище змінює характер педагогічної комунікації, а ШІ сприяє появі нових форм соціальної взаємодії студентів (Крижановська, 2020).

Т. Саух досліджує гуманітарні ризики цифрової освіти, зокрема загрозу втрати особистісного контакту (Саух, 2019).

У роботах Н. Побірченко (Побірченко, 2020), І. Підласого (Підласий, 2018) розглядається важливість формування соціальної зрілості студентів в умовах цифровізації.

В. Монахов описує, як ШІ трансформує функції викладача — з джерела знань на модератора взаємодії (Монахов, 2020).

Міжнародні джерела, як-от праці Rose Luckin (Luckin, 2018) аналізують потенціал ШІ для розвитку когнітивних і соціальних навичок

студентів. У звітах UNESCO (UNESCO, 2020) та OECD (OECD, 2018) зазначено, що ШІ може посилювати як індивідуалізацію навчання, так і співпрацю в онлайн-групах, що впливає на соціалізацію.

Водночас більшість досліджень зосереджені або на технологічних аспектах, або на загальному впливі ШІ на освіту. Порівняльний аналіз соціалізаційного впливу ШІ на студентів різних професійних напрямів практично відсутній. Це підкреслює необхідність порівняльного аналізу для виявлення спільних і відмінних особливостей впливу ШІ на соціономічні професії.

Мета статті – дослідити особливості впливу штучного інтелекту на процес цифрової соціалізації майбутніх фахівців у сферах освіти, менеджменту та медицини, здійснивши порівняльний аналіз між цими професійними групами. Завдання дослідження: дослідити, як інтеракція з ШІ впливає на формування соціальних навичок, емоційної компетентності та професійної ідентичності; здійснити порівняльний аналіз ступеня впливу ШІ на цифрову соціалізацію у трьох групах: майбутніх учителів, менеджерів, медиків; визначити ризики та переваги використання ШІ у професійній підготовці з точки зору соціалізації.

Виклад основного матеріалу. У сучасних умовах цифрової трансформації освіти та професійної діяльності особливої актуальності набуває вивчення впливу ШІ на підготовку фахівців соціономічних професій, до яких належать педагоги, менеджери-управлінці та медики. Спільною рисою цих професій є високий рівень міжособистісної комунікації, соціальної відповідальності та необхідність прийняття рішень у складних ситуаціях. Саме ці сфери сьогодні перебувають на перетині гуманітарних і цифрових технологій, що зумовлює потребу у виваженому поєднанні традиційної професійної підготовки з інструментами штучного інтелекту.

Вибір педагогів, менеджерів та медиків обґрунтований їхнім ключовим значенням для функціонування суспільства, різними моделями взаємодії з ШІ та характером професійного прогнозування. Педагоги формують соціальні компетентності майбутніх поколінь, менеджери — приймають стратегічні рішення в умовах невизначеності, а медики — здійснюють критично важливі для життя діагностику та лікування. Вивчення впливу ШІ саме на ці професії дозволяє окреслити як універсальні, так і специфічні напрями розвитку професійної підготовки у новій цифровій реальності.

Вплив ШІ на педагогічну підготовку. ШІ дозволяє створювати інтелектуальні навчальні платформи, що адаптуються до потреб студентів, підтримуючи індивідуалізацію навчання. Завдяки ШІ майбутні педагоги можуть освоювати нові методи навчання, такі як адаптивне навчання, що допомагає їм швидше реагувати на зміни в освіті та соціалізуватися в цифровому середовищі. ШІ також сприяє розвитку емоційного інтелекту у педагогів, через інструменти для аналізу поведінки учнів та підтримки емоційного зв'язку.

У науковій літературі широко описано, як системи ШІ змінюють освітній процес. Зокрема, ШІ використовується у персоналізованому навчанні, де алгоритми адаптують навчальний матеріал до індивідуальних особливостей учня (Holmes, Bialik, Fadel, 2019). Педагоги, які навчаються з використанням цифрових платформ із ШІ, формують навички роботи з даними, аналітичне та критичне мислення, що є складовими цифрової компетентності (Luckin, Holmes, Griffiths, Forcier, 2016). У публікаціях ЮНЕСКО зазначено, що ШІ сприяє формуванню професійної рефлексії, адже дозволяє оцінювати власну діяльність на основі зворотного зв'язку (UNESCO, 2021; European Commission, 2017).

У дослідженнях підготовки майбутніх учителів, зокрема в Україні (Касперський, 2021), доведено, що:

- інтеграція ШІ в освітнє середовище сприяє когнітивному розвитку, активізуючи процеси аналізу, синтезу, рефлексії;
- емоційно-мотиваційна сфера педагогів також розвивається, адже взаємодія зі ШІ-сервісами дозволяє будувати сценарії навчання, що викликають інтерес та підвищують внутрішню мотивацію до професійної діяльності;
- комунікативна складова педагогічної компетентності зростає завдяки практиці ведення освітнього діалогу через чат-боти, інтерактивні платформи та віртуальних асистентів.

У ряді експериментальних досліджень (наприклад, у межах Європейської ініціативи DigCompEdu) показано: після впровадження ШІ-інструментів у навчання майбутніх педагогів підвищився рівень їх цифрової грамотності; студенти педагогічних спеціальностей виявляють вищу залученість до освітнього процесу при використанні адаптивних систем навчання; підвищується усвідомлення ролі інновацій у викладанні, що є елементом цифрової соціалізації.

Таким чином, вплив ШІ на педагогічну підготовку визначено шляхом поєднання теоретичних досліджень, аналітики педагогічної практики та емпіричних спостережень. ШІ не лише покращує доступ до знань, а й змінює роль майбутнього вчителя: з транслятора знань він перетворюється на фасилітатора, аналітика і координатора навчального середовища.

Вплив ШІ на підготовку менеджерів. ШІ надає можливість аналізувати величезні обсяги даних для прогнозування економічних тенденцій і управлінських рішень. Для менеджерів важливими є інструменти, що дозволяють інтегрувати аналітичні дані в процеси прийняття рішень, що значно покращує їх професійну підготовку та здатність прогнозувати.

Вплив ШІ на підготовку майбутніх менеджерів визначено на основі аналізу сучасної наукової літератури, міжнародного досвіду бізнес-освіти та емпіричних досліджень у сфері управлінських компетентностей. У працях провідних дослідників і фахівців у сфері педагогіки та менеджменту зазначається, що ШІ змінює як зміст управлінської діяльності, так і вимоги до підготовки майбутніх менеджерів (Brynjolfsson, McAfee, 2014; Davenport, Ronanki, 2018; Marr, 2020). Відбувається зсув акцентів з традиційних управлінських функцій на аналітику даних, прийняття стратегічних рішень, адаптацію до змін та інноваційне мислення.

ШІ допомагає майбутнім менеджерам освоювати інструменти аналізу великих даних, що є ключовим у прогнозуванні ринкових тенденцій, поведінки споживачів, оптимізації бізнес-процесів (Шинкарук, 2021). Завдяки інтеграції з ШІ-технологіями студенти-менеджери розвивають навички моделювання сценаріїв і побудови управлінських прогнозів. Системи ШІ також активно використовуються в бізнес-симуляціях та адаптивних тренінгах, які моделюють управлінські ситуації в умовах невизначеності.

Соціальні бізнес-платформи з елементами ШІ (LinkedIn, Glassdoor, AI-аналітики професійного розвитку) забезпечують включення студентів у цифрові професійні спільноти, сприяючи формуванню управлінського мислення та корпоративної ідентичності. Це сприяє розвитку комунікативних навичок у цифровому середовищі, що є важливою складовою управлінської діяльності.

Недостатній рівень цифрової грамотності менеджерів може призводити до поверхневого використання ШІ, без розуміння логіки

алгоритмів і можливих викривлень. Тому у підготовці менеджерів акцент має бути на інтерпретації результатів, критичному мисленні та етичному використанні ШІ в управлінських процесах.

Вплив штучного інтелекту на підготовку майбутніх медиків. Штучний інтелект трансформує і медичну освіту, забезпечуючи: адаптивне навчання; практичні симуляції; доповнення традиційної медичної освіти (Wartman, Combs, 2019; Mesko, 2020; Івашкевич, 2021).

Адаптивне навчання: навчальні платформи з ШІ (наприклад, Osmosis, AMBOSS) адаптують матеріал до рівня знань студента, аналізуючи успішність та прогалини в розумінні.

Практичні симуляції: майбутні лікарі тренуються на віртуальних пацієнтах із урахуванням складних клінічних сценаріїв, що підвищує клінічне мислення й діагностичну точність.

Доповнення традиційної медичної освіти: ШІ надає доступ до актуальних медичних протоколів, клінічних випадків, AI-помічників для пояснення складних тем.

Таким чином, ШІ вчить студентів-медиків аналізувати великі обсяги даних (наприклад, електронні медичні записи), виявляти закономірності, будувати діагностичні та прогностичні гіпотези. Навчання на реальних кейсах за участі ШІ (наприклад, аналіз рентгенів, МРТ, гістології) сприяє розвитку критичного мислення і обґрунтованого прийняття рішень.

Узагальнюючи підкреслимо, що штучний інтелект істотно трансформує освітній процес, роблячи його більш технологічним, індивідуалізованим та ефективним. Проте, інтеграція ШІ у навчання має позитивний вплив і на соціалізацію студентів. Це можливо за умови гармонійного поєднання технологічного прогресу з гуманістичними цінностями, щоб забезпечити не лише професійну підготовку, а й всебічний розвиток студентів. Особливо важливо, що ШІ забезпечує підтримку в процесі соціалізації, допомагаючи представникам соціономічних професій (педагогам, менеджерам, лікарям) освоїти нові форми комунікації в цифровому просторі.

Вплив штучного інтелекту (ШІ) на професійну соціалізацію педагогів і менеджерів у процесі їхньої підготовки стає все більш значущим і багатогранним (Luckin, 2018; Seliok, Zhuk, 2021). Цей вплив варто розглядати через призму трансформації взаємодії, самовизначення у професії, формування професійної ідентичності та нових соціальних практик в освітньому й цифровому середовищі. ШІ-

технології (чат-боти, віртуальні куратори, голосові асистенти) стають посередниками в освітньому процесі, впливаючи на стиль комунікації, очікування від зворотного зв'язку та формати взаємодії з іншими учасниками освітнього простору.

Для педагогів це означає перенесення акценту з традиційного спілкування на медіа-комунікацію та інтерактивне проектування освітнього середовища.

Для майбутніх менеджерів – освоєння цифрових каналів професійного нетворкінгу (наприклад, LinkedIn з AI-рекомендаціями) та ведення діалогу в динамічному цифровому середовищі.

Цифрова соціалізація медиків відбувається через включення у глобальні медичні спільноти, клінічні платформи та професійні онлайн-мережі з використанням ШІ. Формується нова професійна роль: не лише лікувати, а й співпрацювати з цифровими інструментами, інтерпретуючи їхню роботу, беручи на себе відповідальність. Майбутні медики освоюють етичні аспекти роботи з AI: прийняття рішень, де людський фактор не має бути замінений машинним, та розуміння обмежень алгоритмів. Інтерактивні AI-асистенти допомагають тренувати комунікативні навички з пацієнтами, включаючи емпатію, стратегії пояснення діагнозів. Віртуальні пацієнти з емоційним модулем (наприклад, пацієнт, що виявляє тривогу чи агресію) тренують навички реагування в критичних ситуаціях.

Таким чином, важливо, щоб викладачі у процесі професійного навчання використовували системи ШІ у вигляді симуляторів, адаптивних курсів, аватарів-кураторів формують нові моделі взаємодії: «людина – цифровий агент – людина», що опосередковано впливає на професійне самосприйняття, стратегії поведінки, лідерство, навички впливу. ШІ-технології, особливо ті, що вбудовані в освітні платформи, адаптують зміст і складність матеріалу, надають персоналізовані рекомендації, аналізують прогрес і сильні сторони студента. Саме це посилює відчуття індивідуальної траєкторії професійного зростання, допомагає краще усвідомити власні професійні ролі й перспективи, розширює уявлення про сучасний образ професіонала (через цифрові портфоліо, аналітику навичок, AI-коучинг).

Узагальнення та систематизація представленого матеріалу дозволяє зробити порівняльний аналіз впливу ШІ на професійну підготовку та соціалізацію майбутніх учителів, менеджерів, медиків.

Доцільно підкреслити, що для всіх цих професій ШІ забезпечує: індивідуалізований підхід до засвоєння знань; розвиток цифрової компетентності.

Щодо впливу ШІ на соціалізацію майбутніх фахівців соціономічних професій слід зазначити важливість участі студентів у професійних онлайн-спільнотах, форумах, платформах спільної роботи. Це забезпечить формування нової професійної ідентичності (роль спеціаліста зміниться з пасивного виконавця на аналітика, дизайнера рішень, фасилітатора). Проте, ШІ порушує і нові моральні дилеми щодо приватності, автономії, об'єктивності.

Відмінні риси впливу штучного інтелекту на підготовку педагогів, менеджерів і медиків полягають у специфіці застосування технологій у кожній професійній сфері. Для педагогів ШІ насамперед виконує роль помічника у створенні освітнього контенту, сприяє розвитку цифрової педагогіки й збереженню емоційного контакту з учнями. У менеджерів акцент зроблено на використанні ШІ для аналітики, управління ризиками та стратегічного прогнозування, що потребує навичок критичного контролю рішень систем. У медиків ШІ є інструментом підтримки клінічних рішень, точного прогнозування й діагностики, що вимагає високої відповідальності та етичної обачності. Відповідно, кожна професія формує унікальні цифрові та професійні компетентності, зумовлені природою її діяльності та рівнем допустимої автоматизації.

Отже, соціономічні професії використовують ШІ для розвитку когнітивних навичок і навичок прогнозування, однак сфера освіти акцентує увагу на емоційному та мотиваційному аспектах, в той час як менеджмент — на аналітичних і стратегічних можливостях, медицина зосереджується на практичному застосуванні ШІ для діагностики, лікування та клінічного прогнозування. Водночас у професійній підготовці спеціалістів соціономічних професій важливим є збереження гуманістичних орієнтирів — розвитку емпатії, етичного ставлення до інших та вміння поєднувати технологічні рішення з живим міжособистісним спілкуванням.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Інтеграція штучного інтелекту в процеси цифрової соціалізації майбутніх фахівців соціономічних професій є ефективним інструментом для розвитку необхідних професійних компетентностей. Штучний інтелект виступає потужним фактором цифрової трансформації освітнього середовища,

що значно впливає не лише на академічну підготовку студентів, а й на процес їхньої соціалізації. Цифрова соціалізація у взаємодії з ШІ набуває нових форм: розвиток комунікативної компетентності, емоційного інтелекту, самопрезентації та цифрової ідентичності відбувається у віртуальних освітніх просторах, через адаптивне навчання, автоматизовані поради, симуляції тощо.

Порівняльний аналіз засвідчив, що впровадження штучного інтелекту у професійну підготовку студентів різних спеціальностей має як спільні риси, так і суттєві відмінності. Загальним є те, що ШІ сприяє індивідуалізації навчального процесу, адаптуючи подачу матеріалу до потреб здобувача освіти, а також стимулює формування цифрових компетентностей.

Водночас характер впливу ШІ відрізняється залежно від професійної галузі. У сфері підготовки педагогів він виконує функцію інтелектуального помічника, що підтримує створення інтерактивного освітнього контенту, розвиває цифрову педагогіку й одночасно зберігає важливість емоційного зв'язку між учителем і учнем. Для майбутніх менеджерів основний акцент робиться на використанні ШІ в управлінській аналітиці, оцінці ризиків і стратегічному плануванні, що передбачає володіння навичками критичного мислення й здатність до самостійної оцінки рекомендацій систем. У підготовці медичних фахівців ШІ застосовується переважно як засіб підтримки клінічного мислення, інструмент точного прогнозування й діагностики, що вимагає від майбутніх лікарів не лише глибоких знань, а й високої професійної відповідальності та етичної обачності.

Таким чином, кожна професійна траєкторія формує власну модель поєднання цифрових і професійних компетентностей, яка визначається як специфікою фахової діяльності, так і межами допустимої автоматизації в ній.

Таким чином, у соціономічних професіях штучний інтелект здебільшого використовується як засіб розвитку когнітивних здібностей і навичок прогнозування. Водночас кожна галузь розставляє власні акценти у застосуванні ШІ: в освіті — це підтримка емоційного контакту, мотивації та індивідуального підходу до навчання; у менеджменті — фокус на аналітичних інструментах, управлінні ризиками та стратегічному плануванні; у медицині — практичне використання ШІ для точної діагностики, лікування й клінічного прогнозування.

Попри технологічні досягнення, у професійній підготовці фахівців соціономічного спрямування пріоритетним залишається збереження гуманістичних цінностей: розвиток емпатії, етичної відповідальності, здатності до співпереживання та поєднання цифрових рішень із живим міжособистісним спілкуванням. Перспективою подальшого дослідження буде розроблення й впровадження навчальних курсів, тренінгів або симуляцій, які інтегрують ШІ у процес розвитку емоційного інтелекту, критичного мислення та етичної взаємодії.

ЛІТЕРАТУРА

- Крижановська, Г. І. (2020). Цифрова трансформація освітнього простору в контексті гуманітарної парадигми. *Педагогічний дискурс*, 28, 45–51. (Kryzhanovska, H. I. (2020). Digital transformation of the educational space in the context of the humanitarian paradigm. *Pedagogical discourse*, (28), 45–51).
- Саух, П. Ю. (2019). Гуманітарні ризики цифрового освітнього простору. *Вища освіта України*, 3, 18–24 (Saukh, P. Yu. (2019). Humanitarian risks of the digital educational space. *Higher education of Ukraine*, (3), 18–24).
- Побірченко, Н. С. (2020). Соціальна зрілість як стратегічний орієнтир розвитку особистості в умовах цифровізації. *Освіта та розвиток обдарованої особистості*, 9, 28–32 (Pobirchenko, N. S. (2020). Social maturity as a strategic benchmark for personality development in the conditions of digitalization. *Education and development of gifted person*, (9), 28–32).
- Підласий, І. П. (2018). Особистісно зорієнтоване навчання в інформаційному суспільстві. *Педагогіка і психологія професійної освіти*, 2, 5–9 (Pidlasiy, I. P. (2018). Personality-oriented learning in the information society. *Pedagogy and Psychology of professional education*, (2), 5–9).
- Монахов, В. М. (2020). Педагогічна діяльність у контексті цифровізації освіти. *Інформаційні технології і засоби навчання*, 3 (77), 12–18 (Monakhov, V. M. (2020). Pedagogical activity in the context of digitalization of education. *Informative technology and teaching aids*, 3(77), 12–18).
- Luckin, R. (2018). *Machine Learning and Human Intelligence: The Future of Education for the 21st Century*. London: UCL Institute of Education Press, 2018.
- UNESCO. (2020). *Artificial Intelligence and Education: Guidance for Policy-Makers*. Paris: UNESCO.
- OECD. (2019). *Artificial Intelligence in Education: Promises and Implications for Teaching and Learning*. Paris: OECD Publishing.
- Holmes, W., Bialik, M., Fadel, C. (2019). *Artificial Intelligence in Education: Promises and Implications for Teaching and Learning*. Boston: Center for Curriculum Redesign.
- Luckin, R., Holmes, W., Griffiths, M., Forcier, L. B. (2016). *Intelligence Unleashed: An Argument for AI in Education*. Pearson Education. URL: <https://www.pearson.com>
- UNESCO. (2021). *AI and Education: Guidance for Policy-makers*. Paris: United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization. URL: <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000376709>

- European Commission (2017). European Framework for the Digital Competence of Educators: DigCompEdu. Luxembourg: Publications Office of the European Union. URL: <https://publications.jrc.ec.europa.eu>
- Касперський, В. А. (2021). Цифрова трансформація освіти: виклики та перспективи. *Інформаційні технології і засоби навчання*, 4(84), 22–36. DOI: <https://doi.org/10.33407/itlt.v84i4.4575> (Kasperskyi, V. A. (2021). Digital transformation of education: Challenges and prospects. *Informative technology and teaching aids*, 4(84), 22–36. <https://doi.org/10.33407/itlt.v84i4.4575>)
- Brynjolfsson, E., McAfee, A. (2014). *The Second Machine Age: Work, Progress, and Prosperity in a Time of Brilliant Technologies*. New York: W. W. Norton & Company.
- Davenport, T. H., Ronanki, R. (2018). Artificial Intelligence for the Real World. *Harvard Business Review*, Jan–Feb, 108–116. URL: <https://hbr.org/2018/01/artificial-intelligence-for-the-real-world>
- Marr, B. (2020). *Artificial Intelligence in Practice: How 50 Successful Companies Used AI and Machine Learning to Solve Problems*. Wiley.
- Шинкарук, І. І. (2021). Формування цифрової компетентності майбутніх управлінців: нові підходи. *Вісник Київського національного університету технологій та дизайну. Серія: Економічні науки*, 6, 112–120 (Shynkaruk, I. I. (2021). Formation of digital competence of future managers: New approaches. *Bulletin of the Kyiv National University of Technologies and Design. Series: Economic Sciences*, (6), 112–120).
- Wartman, S. A., Combs, C. D. (2019). Reimagining medical education in the age of AI. *AMA Journal of Ethics*, 21(2), E146–E152. DOI: <https://doi.org/10.1001/amajethics.2019.146>
- Mesko, B. (2020). The Future of Medical Education in the Era of Artificial Intelligence. *The Medical Futurist Institute*. URL: <https://medicalfuturist.com>
- Івашкевич, О. С. (2021). Віртуальні клінічні симуляції з елементами ШІ як засіб професійної підготовки майбутніх лікарів. *Освіта та розвиток обдарованої особистості*, 6(85), 78–83 (Ivashkevych, O. S. (2021). Virtual clinical simulations with AI elements as a tool for professional training of future doctors. *Education and development of a gifted individual*, 6(85), 78–83).
- Luckin, R. (2018). *Machine Learning and Human Intelligence: The Future of Education for the 21st Century*. London: UCL IOE Press.
- Seliok, N. S., Zhuk, Y. O. (2021). Роль ШІ в трансформації управлінської освіти. *Вісник КНЕУ. Менеджмент*, 5, 12–19 (Seliok, N. S., & Zhuk, Y. O. (2021). The role of AI in the transformation of management education. *Bulletin KNEU. Management*, (5), 12–19).

SUMMARY

Shcherban Tetiana. Use of artificial intelligence in the process of digital socialization: comparative analysis of impact on future teachers, managers, doctors.

The aim of the study is to investigate the features of the impact of artificial intelligence (AI) on the process of digital socialization of future professionals in the fields of education, management, and medicine through a comparative analysis among these professional groups. The findings indicate that the integration of AI into the processes of digital socialization for future specialists in socio-economic professions serves as an effective tool for the development of essential professional competencies. AI acts as a powerful driver of digital transformation within the educational

environment, significantly influencing not only the academic preparation of students but also their socialization.

Digital socialization in interaction with AI is acquiring new forms: the development of communication competence, emotional intelligence, self-presentation, and digital identity takes place in virtual educational spaces through adaptive learning, automated feedback, simulations, and more.

Comparative analysis shows that the implementation of AI in the professional training of students from different specialties has both common features and significant differences. A shared benefit is the individualization of the educational process, where content is adapted to learners' needs and supports the formation of digital competencies.

At the same time, the impact of AI varies across professional domains. In teacher training, AI functions as an intellectual assistant that supports the creation of interactive educational content, fosters digital pedagogy, and sustains emotional connection between teacher and student. For future managers, AI is primarily a tool for management analytics, risk assessment, and strategic planning, requiring critical thinking and the ability to evaluate AI-generated recommendations independently. In medical education, AI is mainly applied as a tool to support clinical reasoning, precise diagnostics, and forecasting, demanding high levels of responsibility and ethical awareness from future physicians.

Thus, each professional trajectory shapes a unique combination of digital and professional competencies, determined by the specifics of the field and the extent of acceptable automation.

In socio-economic professions, AI is predominantly used to develop cognitive abilities and forecasting skills. However, each domain emphasizes different aspects: education focuses on emotional connection, motivation, and individualized learning; management on analytics, risk management, and strategy; medicine on practical AI use in diagnosis, treatment, and clinical prediction.

Key words: artificial intelligence, digital socialization, socio-economic professions, professional training, individualized learning, digital competencies, pedagogy, management, medicine, emotional intelligence, digital identity.